

Adam Mackiewicz

Biskupiec, st. I, gm. loco, woj. olsztyńskie

Informator Archeologiczny : badania 31, 281-282

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

spoczywała na XVII-wiecznych pochówkach. Wyniki te potwierdzają badania z 1996 r.

Kamienna, cylindryczna studnia kanalizacyjna — obiekt w postaci cylindrycznej konstrukcji wykonanej z otoczków rzecznych wystąpił na głębokości 0,35 m od obecnej powierzchni terenu. Zachowana głębokość studni wynosiła 1,55 m, średnica wewnętrzna 1,55 m, średnica zewnętrzna 2,15 m, grubość ścian 0,27-0,30 m. Studnia ta mogła stanowić element systemu odwodnienia z okresu XVIII-wiecznej regulacji miasta przez mierniczych austriackich. Odslonięty element odwodnienia mógł wchodzić w skład głównych ciągów kanalizacyjnych, które odkryto wzdłuż ul. Sikorskiego.

Relikt muru kamiennego — odsłonięty w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła św. Mikołaja. Prawdopodobnie był to fragment jednego z murków ograniczających przejście prowadzące od ul. Schodowej do kościoła, które uwidocznił na katastrze z 1911 r. Mur wykonany z kamienia łamanego miał szerokość 0,3 m. Korona wystąpiła na głębokości 0,6 m poniżej obecnego poziomu terenu. Stopy nie uchwycono.

W trakcie prowadzonych prac archeologicznych pozyskano w głównej mierze materiał ceramiczny w postaci naczyniowej, datowanej na czasy nowożytne — XVIII/XIX w. Wyjątek stanowił róg kozła pozyskany w fosie, który możemy zaliczyć do zabytków średniowiecznych. Część materiału ruchomego to pozostałości fragmentów nowożytnych kafli piecowych.

Przewidywany jest drugi etap prac związanych z przebudową terenu okalającego plac św. Mikołaja.

Bierzwnik, st.25 i 26, gm. loco, woj. gorzowskie - patrz: wczesne średniowiecze

BISKUPIEC, st. I, gm. loco, woj. olsztyńskie

- miasto nowożytne (XVIII-XX w.)

Badania archeologiczne wyprzedzające inwestycję budowlaną pod budynek mieszkalno-usługowy, przeprowadzone we wrześniu przez mgr. Adama Mackiewicza (ARCHEO-ADAM). Finansowali: L. Korobczyc, Z. Kotwasiński, J. Pełowski. Powierzchnia nadzorowanych prac wynosiła około 190 m².

Badania objęły swym zasięgiem teren działek budowlanych u zbiegu ulic 1-ego Maja i Floriańskiej, należących do prywatnych inwestorów. Ponieważ projektowany budynek nie posiadał podpiwniczenia, inwestor zaplanował jedynie wykopy pod powstający pawilon. Wytyczono 3 połączone ze sobą wykopy o szerokości do 1 m, oznaczone literami a, b, c, o głębokości około 1,2 m, czyli do strefy przemarzania dla Polski północno-wschodniej. Stare fundamenty pozostawiono, dowiązując do nich nowe ławy (m. in. pod ścianę tylną pawilonu, dlatego nie wykonano czwartego wykopu). W wykopach 3a i 3b zadokumentowano po jednym profilu i sporządzono rzut poziomy zachowanych relikwów architektonicznych, natomiast w wykopie 3c, ze względu na nieznaczną głębokość (do 0,3 m) i wystąpienie jedynie warstwy zasypowej w postaci szarej, piaszczystej ziemi, wykonano jedynie rzut poziomy. Odsłonięto fragmenty fundamentów z dużych głazów narzutowych spajanych gliną. Wypełnisko stanowił gruz ceglany. Na terenie całej działki zadokumentowano podziały rozebranego pawilonu. W obrębie wykopu 3a, na całej jego długości, zarejestrowano zewnętrzny fragment sklepienia kolebkowego piwnicy budynku późnośredniowiecznego. Ponadto w obrębie wykopu 3a wystąpiły liczne zakłócenia i zniszczenia fundamentów na skutek współcześnie prowadzonych prac ziemnych pod uzbrojenia terenu, które prowadzono już po 1945 r. Również w wykopie 3b wystąpił fragment sklepienia kolebkowego piwnicy. W pozostałej części, między 5 a 12 m, zarejestrowano fragmenty ścian w układzie prostopadłym do ulicy 1-ego Maja. Wszystkie elementy architektoniczne, poza fragmentami fundamentów w wykopie 3a, łączone były na zaprawę wapienną. Fragmenty wykopu, w których nie wystąpiły elementy architektoniczne, wypełnione były warstwami zasypowymi w postaci szarobrunatnej, piaszczystej ziemi z zaprawą wapienną i gruzem. Trudne do interpretacji są fragmenty odsłonięte w wykopie 3c. Mamy tu do czynienia z pozostałością ściany o niewielkiej szerokości (0,25 m), zbudowanej z cegły późnonowożytnej o wymiarach około 75 x 120 x 250 mm, łączonej na zaprawę wapienną. Prawdopodobnie jest to pozostałość po niewielkim fundamencie ściany działowej w niepodpiwniczonej części budynku lub fragment, który został dobudowany w czasach współczesnych (pierwsza połowa XX w.) do istniejącego budynku narożnego, na co zdają się wskazywać zachowane plany katastralne. Niestety

niewielkie szerokości poszczególnych odcinków wykopu nie pozwalają na bliższą interpretację odsłoniętych relikwów, ani odtworzenie wielkości poszczególnych pomieszczeń zniszczonego w 1945 r. budynku. Dzięki skalowanym planom katastralnym tej części miasta, pochodzącym z drugiej połowy XIX w., można stwierdzić, iż między ulicami Floriańską i 1-ego Maja znajdował się budynek narożny o wymiarach około 11 x 17 m. Jeżeli chodzi o chronologię poszczególnych elementów architektonicznych, to ze względu na prawie całkowity brak elementów datujących w postaci chociażby charakterystycznych fragmentów ceramiki, można z pewną ostrożnością stwierdzić, iż ich najstarsze odsłonięte fragmenty sięgają pierwszej połowy XIX w. Na pozostałej części badanego terenu wystąpiły resztki po rozebranych pawilonach wzniesionych w latach 70-tych XX w. W części południowej wystąpiła niewielka, również współczesna piwniczka o wymiarach 2 x 5 m. Pozyskany materiał zabytkowy był bardzo nieliczny i rozdrobniony, a co więcej pochodził ze złoża wtórnego (zsyypiska), a więc nie miał zbyt dużej wartości interpretacyjnej, zwłaszcza w odniesieniu do chronologii.

Materiały przechowywane są w archiwum PSOZ w Olsztynie.

Badania nie będą kontynuowane.

Bledzew, st. 45, gm. loco, woj. gorzowskie - patrz: późne średniowiecze

BOROWSKI LAS, st. III, gm. Sorkwity, woj. olsztyńskie, AZP 23-68

- domniemany kurhan – weryfikacja negatywna

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 7 do 19 sierpnia przez mgr. Mirosława J. Hoffmanna (Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie). Finansowane przez Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie oraz Akademickie Centrum Współpracy Polsko-Niemieckiej w Warszawie. Przebadano powierzchnię 44,5 m².

„Kurhanopodobny” obiekt, zgłoszony jako uszkodzony wkopem, rysował się jako nieduże, lekko owalne (8 x 7 m) wzniesienie, o wysokości do 0,8 m. Wkop w centrum pagórka sugerował, że jest to obiekt kurhanowy. Układ stratygraficzny wzniesienia tworzyła warstwa próchnicy oraz piaszczysty i gliniasty calec. Nie odkryto obiektów nieruchomych. Wśród przedmiotów ruchomych wyróżniono m.in. fragmenty wtórnie przepalonych cegieł, 24 fragmenty butelek szklanych do esencji octowej, ułamek ocynkowanej blachy, fragmenty skorodowanych przedmiotów żelaznych, fragmenty płaskiego talerza glinianego oraz porcelanowego dzbanka, a także ułamek butelki z ciemnozielonego szkła.

Domniemany kurhan w rzeczywistości jest miejscem odpadkowym z okresu międzywojennego, z 3-5 dekady XX w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Zeszytach Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie”.

Badania nie będą kontynuowane.

Braniewo-Stare Miasto, st. 1, ul. Gdańska, kamienice nr 36, 38, 40, gm. loco, woj. elbląskie - patrz: późne średniowiecze

Braniewo-Stare Miasto, st. 1, ul. Gdańska, kamienica nr 62, gm. loco, woj. elbląskie - patrz: późne średniowiecze

Brudnów, st. 45, gm. Wieniawa, woj. radomskie - patrz: późne średniowiecze

Brześć Kujawski, mury miejskie, gm. loco, woj. włocławskie - patrz: późne średniowiecze

Bucz, st. 2, gm. Przemęt, woj. leszczyńskie - patrz: wczesna epoka żelaza

Bydgoszcz, st.1, gm. loco, woj. bydgoskie - patrz: wczesne średniowiecze